

Sûn wurkje oan 'e takomst

COLLEGEPROGRAMMA

2022
2026

ONZE AMBITIES
VOOR GEMEENTE
WAADHOEKE

Fijn wonen
Duurzaamheid
Meedoen
Een mooi landschap
En de gemeente als
ondersteuner

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	Sûn Libje	5
	Sport	6
	Welzijn	7
	Materiële Welvaart	9
	Vrije tijd	10
	Gezondheid	14
3.	Libje en Werkje	16
	Veiligheid	17
	Samenleving	18
	Bereikbaarheid	19
	Arbeid	20
	Arbeidsmarkt	22
4.	Werkje oan 'e takomst	23
	Onderwijs	24
	Wonen	25
	Duurzaamheid	27
	Landschap	29

LEESWIJZER

De indeling van het collegeprogramma volgt de hoofdstukindeling van het coalitieakkoord. In het coalitieakkoord is op hoofdlijnen geschetst waar we aan willen werken onder de thema's Sûn libje, Libje & Werkje en Werkje oan 'e takomst. De nummering van het collegeprogramma komt met het coalitieakkoord overeen. Vervolgens is per onderwerp een toelichting gegeven en is aangegeven wanneer wordt gestart. Via een € symbool is aangegeven of er ook extra geld nodig is voor de uitvoering. Deze komen terug in de financiële bijlage. We benoemen alleen acties in 2023 en 2024, op die manier kunnen we de resultaten binnen deze collegeperiode behalen.

René
de Vries
Wethouder
SAM

Marja
van der Meer
Wethouder
SAM

Marga
Waanders
Burgemeester

Jan
Dijkstra
Wethouder
FNP

Kees
Arendz
Wethouder
Gemeente-
belangen

Jeroen
Ikkema
gemeente-
secretaris

1. Inleiding

We leven momenteel in onzekere tijden. Snel stijgende prijzen, de energiecrisis, een stroom vluchtelingen en een oorlog in Europa. Er is wereldwijd veel aan de hand en dat merken we ook lokaal. Als gemeente kunnen en willen we dichtbij het verschil maken.

Daarom zetten we met dit collegeprogramma een duidelijke koers uit naar een mooier en beter Waadhoeke.

Vijf thema's

We richten het vizier op vijf grote thema's. Fijn wonen. Duurzaamheid. Meedoen. Een mooi landschap. En de gemeente als partner. In dit collegeprogramma lichten we toe wat we deze collegeperiode gaan doen en wanneer we dat gaan doen. Hiermee geeft het document richting aan de uitvoering van onze ambities. Zo kan de gemeenschap controleren of wij als college onze beloftes nakomen.

Met elkaar

Om onze doelen te bereiken, gaan we op zoek naar 'vitale coalities'. Brede samenwerkingen met organisaties, verenigingen en bedrijven binnen én buiten onze gemeente. Als gemeente kunnen we het niet alleen, we hebben inbreng van de maatschappij nodig. We doen het samen.

Daarbij past ook de term 'nabij besturen'. Dat betekent dat we nog meer te rade gaan bij onze 'buitendienst', zoals de dorp- en wijkcoördinatoren en bedrijfscontactfunctionarissen. En uiteraard bij inwoners en ondernemers. Via visitaties en werkbezoeken - en wellicht nieuwe vormen van informatieuitwisseling. We staan open voor ideeën.

Maatschappelijk rendement

We toetsen onze prestaties, ofwel het maatschappelijk rendement, op verschillende manieren. Landelijk via de Monitor Brede Welvaart (CBS) en waarstaatjegergemeente.nl (VNG). Daarnaast letten we heel goed op de 'soft-control' signalen: hoe valt ons beleid in de samenleving, doen we de juiste dingen?

De financiën

Met een behoedzaam financieel beleid in de afgelopen vier jaren staan we er nu financieel goed voor. De wereldwijde veranderingen – en krapte op de arbeidsmarkt – kunnen echter van invloed zijn op ons budget en uitvoeringsmogelijkheden. We doen ons uiterste best om het welzijn én de welvaart voor iedereen te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Dat is onze opgave.

Een uitnodiging

Tot slot een uitnodiging aan alle lezers. Voel je vrij om uitleg te vragen, ideeën in te brengen of mee te denken. Samen komen we verder! Veel leesplezier.

Het college van B&W Waadhoeke

Sûn Libje

sport
en cultuur
voor iedereen
toegankelijk

Sport

2. Sûn Libje

1.

Bereikbare en toegankelijke sportvoorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Het bestaande beleid verder uitvoeren, bijvoorbeeld door de inzet van buurt-sportcoaches.	Waadhoeke beweegt mee! In het sportbeleid wordt ingezet op plezierig sporten, bewegen en spelen in Waadhoeke. Het beleid kent 4 pijlers: sportstimulering, vitale verenigingen, sportaccommodaties en een beweegvriendelijke omgeving.	●			
Inzetten op multifunctioneel gebruik van voorzieningen, zodat deze toegankelijk zijn voor alle doelgroepen, onder andere met breedtesport.	Dit uitgangspunt wordt opgenomen in de visie op maatschappelijke voorzieningen. Bij incidentele vragen m.b.t. vervanging of vernieuwing van voorzieningen wordt al volgens dit uitgangspunt gewerkt.	●			
Spelen, bewegen en ontmoeten in de buitenlucht stimuleren, ook met ondersteuning van buurtsportcoaches.	We zetten in op bewegen en spelen in de openbare ruimte. Dit doen we door beweegtuinen te creëren en extra op speeltuinen in te zetten. Daarnaast onderzoeken we een bredere inzet van de buurtsportcoaches.			€	

2.

Een levendig en vitaal sportklimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Verenigingen ondersteunen bij het invullen van bestuursfuncties en bij het werven en behouden van leden.	We gaan de komende 2 jaar door met de inzet van een verenigingsondersteuner. De verenigingsondersteuner is incidenteel ingezet om verenigingen te ondersteunen ten tijde van corona. Ook nu willen we verenigingen blijven ondersteunen bij het invullen van bestuursfuncties en bij het werven en behouden van leden.			€	€ (2024)
Samenwerking tussen verenigingen aanmoedigen, bijvoorbeeld door omni-verenigingen en breedtesport te stimuleren.	Een van de pijlers in het sportbeleid is 'vitale verenigingen'. Een verenigingsondersteuner vanuit de gemeente is in gesprek met verenigingen over de mogelijkheden om vitaal te blijven.			€	€ (2024)
De koppeling van functies in (sport)accommodaties stimuleren.	Onderdeel hiervan is inzet op breedtesport, samenwerking tussen verenigingen en goede voorbeelden vanuit het land volgen.	●			
Voorlichting geven over goede voorbeelden en navolging daarvan aanmoedigen.	We gaan na waar en stimuleren dat sportaccommodaties voor meerdere doeleinden gebruikt kunnen worden. De inzet van de verenigingsondersteuner gaan we voortzetten in de komende 2 jaar.	●			

1.

Alle inwoners krijgen de kans om mee te doen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
De 'Sociale Inclusie Agenda' uitwerken en verder ontwikkelen en hiervoor budget vrijmaken.	De Sociale Inclusie Agenda is de afgelopen periode opgehangen aan de thema's "verbeteren leefomgeving" en "meer mensen aan het werk". De Agenda breiden we uit met de thema's "Gezondheid" en "Jeugd". Daarnaast zal, als uitwerking van het VN-verdrag, onderzocht worden hoe we het thema "fysieke toegankelijkheid" vorm en integraal invulling willen geven.			€	
Ervoor zorgen dat taal geen barrière is om mee te kunnen doen in Waadhoeke.	We gaan verder met de uitvoering van het taalbeleid. We werken samen met o.a. bibliotheken om laaggeletterdheid te voorkomen en terug te dringen. We gaan beeldbrieven ontwikkelen, zodat wij met iedereen in onze gemeente op een laagdrempelige manier kunnen communiceren. We gaan dit onderwerp ook agenderen bij bedrijfsbezoeken.	●			
Twee pilots opzetten om te onderzoeken hoe inwoners drempelloos kunnen sporten en cultuur kunnen beleven.	Sporten maakt gezond en werkt preventief. Iedereen moet mee kunnen doen met sport en/of cultuur. Er wordt een voorstel ontwikkeld om drempelloos te sporten en/of cultuur te kunnen beleven. Hierbij is specifieke aandacht voor de financiële drempel die inwoners mogelijk ervaren. In 2023 onderzoeken we hoe we de pilot vormgeven. We komen later bij de raad terug wat de kosten en uiteindelijke vorm zullen zijn.			●	

2.

Jongeren zijn psychisch gezond en weerbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Onderwijs, consultatiebureaus en verenigingen meer ruimte geven voor preventieve zorg.	We zetten in op het programma Kansrijke Start. Uitgangspunt is om in overleg met onze partners meer ruimte/tijd te bieden aan bijvoorbeeld consultatiebureaus om zich ook te richten op preventieve kant. De GGD voert prenatale huisbezoeken uit in geval van kwetsbare gezinnen. Daarnaast zetten we in op talenontwikkeling van jongeren om de weerbaarheid te vergroten.	●			
Onderzoeken hoe we goede voorbeelden van extra zorg in het onderwijs, zoals de Einsteinklas en Grutsk, verder kunnen uitrollen in Waadhoeke.	De Einsteinklas is geëvalueerd en hier gaan we mee door. We gaan de pilot Grutsk evalueren. Daarbij onderzoeken we welke bekostigingsstructuur het meest passend is om ruimte bieden voor soortgelijke initiatieven met als doel de weerbaarheid en veerkracht van de jeugd te vergroten. We hebben de ambitie om aan te haken bij de experimenteerruimte die het kabinet (naar verwachting) vanaf 1 januari 2023 gaat bieden.		€		

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Versterken van de samenhang tussen het jeugd- en veiligheidsbeleid, ter voorkoming van jeugdcriminaliteit.	Het project 'preventieve aanpak jeugdproblematiek' wordt nader uitgewerkt. Daarbij zetten we in op het versterken van de samenwerking in de keten, waarbij de regierol eerst bij de gemeente komt te liggen. Daarnaast kijken we welke initiatieven en partners werken aan jeugdproblematiek en voorkoming van jeugdcriminaliteit.		●		
Inzetten op kwalitatief goede, bereikbare en beschikbare zorg als preventie niet toereikend is.	We voeren de Jeugdwet uit. We sluiten aan bij de Hervormingsagenda Jeugd en de Fryske Regjovisie Jeugdhulp. Hierbij draait het om investeringen in: - positief opgroeien, - een sterke basis, - sterke preventie, - duurzaam effectieve hulp en - integraal werken dichtbij de jeugdige en het gezin.	€			

3.

Maatschappelijke uitsluiting door schuldenproblematiek voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Goede voorbeelden in het land volgen om ook in Waadhoeke passende oplossingen voor schuldenproblematiek te kunnen bieden.	We ontwikkelen de schuldhulpverlening verder door. Daarnaast herijken we het armoedebeleid. We doen dit op een interactieve manier. We zoeken actief naar goede voorbeelden en bieden ondersteuning door middel van het digitale huishoudboekje.			●	
Inzetten op bewustwording, kennis en vaardigheden om verdere financiële problemen te voorkomen, onder andere door middel van vroeg signalering.	We evalueren de pilot vroegsignalering van schulden en komen op basis van de resultaten uit de evaluatie met een voorstel voor een eventueel vervolg.			●	

Materiële welvaart

2. Sûn Libje

1.

Armoede voorkomen, bestrijden en verzachten, zowel in enge (tekort aan financiële middelen) als in brede (sociale uitsluiting) zin.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Inwoners ondersteunen om weer boven de armoedegrens uit te komen, bijvoorbeeld door een energiecoach-plus die hen helpt op vaste lasten te besparen.	Energiecoach plus: naast energiebespaaradvies helpt de coach ook bij hoe de inwoner de energiebespaar-maatregelen kan financieren en uitvoeren. We zetten in op het uitbreiden van de energiecoaches. We stellen nieuw beleid op vanaf 2023.			€	
Inzetten op meedoen en erbij horen door middel van werk, maar ook met kind pakketten en participatiefonds.	We voeren de armoedekalender 2022 uit. De pilot volwassenenfonds sport en cultuur wordt voortgezet in 2023. Ook blijven we meedoen aan het jeugdfonds sport & cultuur. Daarnaast komen we met een voorstel om de wachtlijst terug te dringen voor beschut werkplekken. Jongeren willen we sneller uit de bijstand en helpen aan passend of beschut werk.	€			
Gedupeerden van de toeslagenaffaire in de gemeente naar behoefte ondersteunen bij de afhandeling.	Inwoners kunnen bij de gemeente terecht voor ondersteuning n.a.v. de toeslagenaffaire. De gedupeerden die bij ons bekend zijn, zijn hierover geïnformeerd.	●			
Geen gemeentelijke heffingen voor initiatieven op het gebied van sociale inclusie (bijvoorbeeld moestuintjes voor minima).	Heffingen kunnen niet zonder meer worden kwijtgescholden. We komen met een voorstel voor een (subsidie)regeling om de heffingen te compenseren. Er wordt nagegaan of een eventuele regeling geïntegreerd kan worden in het dorpen en wijkenfonds.				●

Vrije tijd

2. Sûn Libje

1.

Cultuur biedt iedereen die in Waadhoeke woont, werkt of verblijft de gelegenheid tot ontwikkeling en ontmoeting, tot genieten, ontdekken en meedoen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Actief inzetten op de ontwikkellijnen in de huidige cultuurnota: ontdekken, meemaken en durven en doen!	We continueren de uitvoering van het bestaande beleid: cultuurnota 2021-2028. We zetten cultuur in bij maatschappelijke en sociale vraagstukken	●			
De Koornbeurs krijgt een centrale rol als cultuurknooppunt en zoekt verbinding met de amateurkunst en de verenigingen in de gemeente. De gemeente stimuleert samenwerking op het gebied van cultuur.	Jaarlijks stellen we een overeenkomst op waarin we de taken (podiumkunsten, film en knooppuntfunctie) en verplichtingen vastleggen. Dit punt sluit aan bij het staand beleid: cultuurnota, thema 'meimeitsje'. De Koornbeurs heeft in haar eigen beleidsprogramma 'Maak het mee' al aangegeven hoe zij hiermee aan de slag wil gaan.			€	
Ruimte bieden aan innovatie: het gaat niet alleen om 'kaartjes verkopen', maar ook om nieuwe, langdurige verbindingen.	Het punt van innovatie en daarmee een blijvend vitaal cultuurveld is meegenomen in de uitvoering van het staand beleid: cultuurnota, thema 'doarre & dwaan'. Inclusief bijhorende subsidieregeling 'doarre & dwaan'. We zetten ook in 2023 en verder cultuurcoaches in om verbindingen binnen het cultuurveld tot stand te brengen en uit te breiden. Maar ook om verbindingen van de cultuursector met het maatschappelijk veld en sportorganisaties tot stand te brengen.	●			
Het talent in de eigen regio koesteren.	Talent koesteren betekent dat onze inwoners zowel hun talenten kunnen ontdekken als dat ze ermee aan de slag kunnen gaan. Dit betekent continuering van de subsidie aan de amateurkunstsector (toneel, hofabra en zang) en de muziekschool. Maar ook ruimte bieden aan nieuwe activiteiten op het gebied van sport en cultuur. We continueren de subsidieregeling 'doarre & dwaan'.	●			
Aandacht voor de situatie na corona: wat is er nodig voor opstart en doorstart?	We monitoren de cultuursector als het gaat om de (blijvende) gevolgen van corona. In april 2022 is het 2e coronasteunpakket ingezet. Op grond van de monitoring wordt, indien nodig, ook voor 2023 een coronaherstelpakket vastgesteld.		●		
Ondersteunen van succesvolle evenementen, zoals de PC, festivals en de Waadhoeke-fietstocht.	Het evenementenbeleid wordt geëvalueerd voorjaar 2023, in de regeling is aandacht voor de ondersteuning van evenementen en de wijze waarop (fysiek en financieel). Er ligt een aanvraag voor een evenementencoördinator voor 24 uur.			€	
Onderzoeken hoe het oude stadhuis van Franeker een bredere functie kan krijgen in verbinding met de nabije omgeving, bijvoorbeeld als schakel tussen Planetarium en Museum Martena.	Er wordt een verkenning gestart onder leiding van een extern adviesbureau. Het adviesbureau wordt gevraagd om met concrete adviezen en aanbevelingen te komen op basis van realisme en haalbaarheid.				€

Vrije tijd

2. Sûn Libje

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Onderzoeken of de tuin van het Academiegebouw in Franeker weer een botanisch karakter kan krijgen.	Dit raakt met name cultuurtoerisme en de 'branding van Franeker als historische Academiestad'. Samen met externe stakeholders zoals VVE Voorstraat (huidige eigenaar), museum Martena, Academie van Franeker, etc. zetten we dit onderzoek op.				●
Het huidige beleid voor meertaligheid voortzetten.	We gaan door met de uitvoering van het huidige taalbeleid, welke tweejaarlijks wordt geëvalueerd. Vanaf 2021 zetten we hiervoor ook een meertaligheid coördinator in. Eind 2022 evalueren we de rol van de meertaligheid coördinator en ontwikkelen we een voorstel voor het vervolg.	●			
Een trap in de toren van de Martinikerk realiseren als nieuwe toeristische attractie.	Er wordt een voorstel geformuleerd voor de haalbaarheid van het realiseren van een trap in de Martinikerk. Hierbij wordt zowel naar technische als financiële haalbaarheid gekeken.				●
Een monumentenbeleid maken.	In 2022 is gestart met een inventarisatie van karakteristieke en monumentale panden. Deze inventarisatie loopt door tot in 2023 en biedt een basis voor een beleidsmatig vervolg. Het ontwerpen van monumentenbeleid, waaronder dat voor karakteristieke en monumentale panden, start in 2024.				€

2.

Bewegen en sporten zijn onmisbaar voor een gezonde en actieve leefstijl.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Het huidige sport(accommodatie)beleid evalueren, met als uitgangspunten: verduurzaming van accommodaties, bruikbaarheid, functionaliteit en brede toegankelijkheid.	We evalueren het sport (accommodatie)beleid. Bij incidentele vragen m.b.t. vervanging of vernieuwing van voorzieningen wordt al volgens dit uitgangspunt gewerkt. We zetten in op een pilot om drempelloos sporten in een nog te bepalen leeftijdscategorie mogelijk te maken.		€		
Accommodaties worden zoveel mogelijk door meerdere gebruikers benut.			●		
Zwembad Bloemketerp wordt vervangen door een duurzame openbare zwemvoorziening.	De vervanging van het zwembad wordt integraal in een gebiedsontwikkeling bekeken. Er wordt nagegaan of er bredere combinatiemogelijkheden zijn qua voorzieningen. De onderzoeksresultaten worden in 2023 gepresenteerd.			€	

Vrije tijd

2. Sûn Libje

3.

Een aantrekkelijk woon- en werkklimaat met een landschap dat uitnodigt om te wandelen, te fietsen en te sporten.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Ervoor zorgen dat inwoners ontspanning kunnen vinden in hun nabije omgeving.	Dit uitgangspunt wordt opgenomen in de visie op maatschappelijke voorzieningen. Het gaat om de spreiding van voorzieningen en nabije voorzieningen, waarbij bereikbaarheid essentieel is.				●
De openbare ruimte zo inrichten dat deze uitnodigt tot sporten, spelen, bewegen en ontmoeten.	We zetten in op bewegen en spelen in de openbare ruimte. Dit doen we door beweegtuinen te creëren en extra op speeltuinen in te zetten. Daarnaast onderzoeken we een bredere inzet van de buurtsportcoaches.			●	
Speciale aandacht geven aan het toerisme in de kuststrook, met name de bereikbaarheid en de toeristische voorzieningen.	Met Franeker en de Waddenkust heeft Waadhoeke twee (potentiële) recreatief-toeristische trekkers in huis. Met Franeker en de Waddenkust heeft Waadhoeke twee recreatief-toeristische trekkers in huis. Eén en mogelijk zelfs twee met een (toekomstig) UNESCO- oormerk. Veel van de acties uit het uitvoeringsprogramma in de nota Toerisme net als de ontwikkellijn 'Tussen Wad en stad' van het Ontwikkelperspectief zijn er op gericht om de potentie hiervan te benutten en te ontwikkelen op een manier die bij Waadhoeke past. Actuele voorbeelden zijn 'Op paad lâns it Waad', de Starbarn bij Zwarte Haan en het 'Dijk van een wijf'. Tevens gaan we vanuit de overkoepelende 1 DYK organisatie het Waddenkustbrede thema bereikbaarheid oppakken.	●			
Onderzoeken van de mogelijkheden die het Waddenfonds biedt voor ontwikkeling.	We kijken naar koppelkansen tussen het Waddenfonds, de nota recreatie en toerisme "Beleef Waadhoeke" en de ontwikkellijn 'Genieten tussen Wad en Stad'.	●			
Meer aandacht geven aan toegankelijkheid en duurzaamheid op recreatieve routes en plekken, bijvoorbeeld voldoende oplaadpunten voor elektrisch rijden, fietsen en varen en bloemrijke plekken met goed straatmeubilair.	Het middel dat wij hiervoor willen gebruiken zijn de Toeristische Overstap Punten (TOP) van recreatieschap de Marrekrite. Iedere TOP beschikt minimaal over een fysieke zuil met daarop informatie over de omgeving (themaroutes, bezienswaardigheden, QR-codes naar websites etc.), een aantal parkeerplaatsen en kleinschalige horeca. We ontwikkelen de komende jaren 4 TOP's. Vanuit de nota Recreatie & Toerisme is er vervolgonderzoek gedaan naar de kansen, maar ook prioriteiten op het gebied van de watersport. Eén van de acties is dat er meer aandacht wordt besteed aan de promotie & marketing. Het doel is hiermee niet alleen de toeristen te verwelkomen, maar ook meer aanbod te realiseren voor onze eigen inwoners.			€	

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Onderzoeken of mensen met afstand tot de arbeidsmarkt ingezet kunnen worden voor dienstverlening langs recreatieve routes en plekken.	Dit onderzoek wordt betrokken bij de doorontwikkeling van het leer-/werkbedrijf Empatec en het actualiseren van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente. Daarnaast is er bij bedrijfsbezoeken aandacht voor deze specifieke doelgroep.			€	
Recreatieve vaarwegen goed bevaarbaar maken.	In 2023 werken we een voorstel uit voor de 2 routes/tracés met de meeste toeristische recreatieve potentie. Zowel incidentele kosten als structurele kosten brengen we in beeld. De resultaten hiervan betrekken we bij de kadernota/begroting 2024.				
Ruimte bieden voor camperplaatsen.	In de nota Toerisme is het uitgangspunt opgenomen dat gemeente wel strategische/kansrijke locaties signaleert (bijv. bij de recreatieve clusters maar ook in/rond Franeker), maar niet zelf camperlocaties ontwikkelt. In plaats daarvan worden lokale (recreatieve) ondernemers gestimuleerd om in te spelen op deze groeiemarkt. Deze werkwijze sluit aan bij het Fries Camper Kader van Marrekrite. Deze lijn zetten we de komende periode voort.				
Onderzoeken hoe de gemeente de aanleg van glasvezel kan bevorderen.	Er zijn geen witte vlekken in het buitengebied. Daarmee is dit punt afgerond.				

Gezondheid

2. Sûn Libje

1.

Waardevolle netwerken in dorpen en wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Onderzoeken hoe wij een grotere rol kunnen spelen in de organisatie van de sociale samenhang (bijvoorbeeld dorpen- en wijkencoördinatoren in combinatie met het opbouwwerk).	We evalueren de rol van de dorpen coördinatoren. Het maatschappelijk effect en hetgeen we willen bereiken staat centraal en de rol van de dorpen- en wijkencoördinatoren wordt daar op ingericht. De rol wordt betrokken bij de evaluatie van het dorpen- en wijkenfonds.		●		
Het dorpen- en wijkenfonds optimaliseren.	We evalueren het dorpen- en wijkenfonds. De evaluatiepunten en speerpunten uit het coalitieakkoord (gezondheid, vergroening) vertalen we in spelregels voor het dorpen- en wijkenfonds.		€		
Het netwerkcentrum 'De Opstap' als pilot evalueren.	We kijken welke verschillende vragen er zijn ten aanzien van het evaluatievraagstuk. Op basis van de evaluatie maken we een businesscase voor de toekomst. Deze businesscase wordt daarna uitgewerkt in een advies. Vooruitlopend op de uitkomsten en besluitvorming omtrent de evaluatie adviseren wij ook voor 2023 middelen beschikbaar te stellen voor de coördinator Netwerkcentrum.		€		
Actief in gesprek met zorgverzekeraars en huisartsen om de continuïteit van de huisartsenzorg te kunnen blijven waarborgen.	We bezoeken per jaar 5 huisartsen en gaan na waar wensen en behoeften liggen bij het bieden van huisartsenzorg in de gemeente. We spelen in op koppelkansen.	●			

2.

Gezonde voeding is voor iedereen toegankelijk.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Moestuinprojecten, voedselbossen en initiatieven voor pluktuinen stimuleren.	We ondersteunen en faciliteren deze initiatieven, o.a. door voorlichting in de dorpen/wijken.	●			
Het 'To good to go'-principe aanmoedigen.	We stimuleren ondernemers om (voedsel)verspilling tegen te gaan. Als gemeente geven we het goede voorbeeld.			●	
Als gemeente het goede voorbeeld geven door intern gezonde, lokale alternatieven aan te bieden.	De kantine in het gemeentehuis wordt duurzaam en gezond ingericht. Er wordt gebruik gemaakt van lokale producten of er wordt ingekocht bij lokale ondernemers.	●			
Het lokale, gezonde aanbod actief stimuleren en promoten.	We gaan met lokale aanbieders in gesprek en stimuleren boeren met lokale verkooppunten. We gaan met aanbieders in gesprek op welke wijze gezonde lokale verkooppunten onder de aandacht kunnen worden gebracht.			●	

Gezondheid

2. Sûn Libje

3.

Een gezonde leefstijl is voor iedereen toegankelijk.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Een nieuwe gezondheidsnota maken, waarbij we inzetten op 'positieve gezondheid'.	We stellen een nieuwe nota Gezondheid op in kader van Wet publieke gezondheid en we geven daar uitvoering aan.			€	
De inzet van buurtsportcoaches verbreden naar welzijn, leefstijl en participatie.	Buurtsportcoaches worden met name ingezet voor bewegingsonderwijs en worden deels betaald vanuit onderwijs. Er wordt gekeken of de buurtsportcoach ook andere/ meer activiteiten kan oppakken.			€	
Cultuur en sport als middel gebruiken voor een gezondere leefstijl en voor participatie.	We blijven inzetten op sport- en cultuurcoaches. We ontwikkelen pilots gericht op sport en cultuur als preventie.	€			

Libje & wurkje

We luisteren
en staan
open voor
initiatieven

Veiligheid

3. Libje & wurkje

1.

De inwoners
voelen zich
veilig in
hun eigen
leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Het integraal veiligheidsbeleid actualiseren.	We actualiseren het veiligheidsbeleid. Hiervoor maken we eerst een startnotitie en maken we een veiligheidsanalyse. Daarna gaan we in gesprek over de prioritering van veiligheidsvraagstukken.			€	
Meer aandacht besteden aan bewustwording over ondermijning en georganiseerde criminaliteit en hier steviger tegen optreden.	We geven verder uitvoering aan het plan van aanpak ondermijning waarbij ingezet wordt op bewustwording en preventie, versterken informatiepositie, wijzigingen in lokale wet- en regelgeving en de aanpak van concrete signalen in samenwerking met ketenpartners. Ondermijning krijgt tevens een plek in het integraal veiligheidsbeleid.			€	
De boa's gemeente breed inzetten, waar dat het meest nodig is.	Eind 2022 zal gestart worden met het opstellen van integraal handhavingsbeleidsplan en uitvoeringsplan. Zo kan op basis van prioriteiten de capaciteit van de BOA's worden ingezet waar dit het meest nodig is.			●	

Samenleving

3. Libje & wurkje

1.

Voor jongeren (13-18 jaar) is er een veilige, toegankelijke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Contact leggen met de jongeren.	Er is een tijdelijke BOA Jeugd aangesteld om contact te leggen met jeugd. Daarnaast heeft de Skûle de opdracht d.m.v. jongerenwerkers om contact te leggen. Het is van belang om te weten waar jongeren behoefte aan hebben en hoe zinvolle tijdsbesteding door jongeren beter geborgd kan worden dan nu het geval is. We dagen jongeren uit om met initiatieven te komen en zelf regie te nemen. Mogelijk kan de jongerenraad hier een rol bij spelen.		€		
Ruimte bieden en verantwoordelijkheid geven aan de jongeren zelf.	Het is van belang om te weten waar jongeren behoefte aan hebben en hoe zinvolle tijdsbesteding door jongeren beter geborgd kan worden dan nu het geval is. We dagen jongeren uit met initiatieven te komen en zelf regie te nemen. Mogelijk kan de jongerenraad hier een rol bij spelen.	●			

2.

Er is een effectief antidiscriminatiebeleid.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Als 'Regenbooggemeente' het Uitvoeringsplan Antidiscriminatie uitvoeren.	In 2022 stellen we het activiteitenplan op. Vanaf 2023 worden de acties in dit plan uitgevoerd.		●		
Goede voorbeelden volgen om discriminatie tegen te gaan, samen met Tumba en het COC.	We zetten het bestaande beleid voort. Als gemeente geven we het goede voorbeeld. We sluiten aan bij 'pridemaand' in Leeuwarden.	●			

3.

Initiatieven van inwoners worden gestimuleerd.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Het Dorpen- en wijkenfonds verbeteren en continueren.	We evalueren het dorpen- en wijkenfonds. De evaluatiepunten en speerpunten uit het coalitieprogramma vertalen we in spelregels voor het dorpen- en wijkenfonds.		€	€	
De dorpen- en wijkencoördinatoren vaker inzetten en een ruimer takenpakket geven.	We werken de rol van de dorpen- en wijkencoördinatoren verder uit. Het maatschappelijk effect en hetgeen we willen bereiken staat centraal en de rol van de dorpen- en wijkencoördinatoren wordt daar op ingericht. De rol wordt betrokken bij de evaluatie van het dorpen- en wijkenfonds.		●		

Bereikbaarheid

3. Libje & wurkje

1.

Een veilig, betrouwbaar en duurzaam verkeers- en vervoers-systeem voor iedereen en voor alle vervoersmid-delen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Stevig aan de slag met de uitvoering van de maatregelen uit de Mobiliteitsvisie.	Het in de Mobiliteitsvisie opgenomen meerjarig uitvoeringsprogramma vormt de basis voor de acties de komende jaren. Daarnaast biedt het verruimde werkbudget meer mogelijkheden om (kleinere) knelpunten op te lossen. We kijken jaarlijks welke maatregelen uit de mobiliteitsvisie aan de orde zijn en welke financiële ruimte er is. Tegelijkertijd onderzoeken we de mogelijkheden van subsidies. Bijv. de Investeringsimpuls Verkeersveiligheid. De grotere investeringen zullen we op de gebruikelijke wijze via kadernota's of een afzonderlijk voorstel aan de raad voorleggen. Voor de komende jaren is in de combinatie van structurele en incidentele middelen voldoende budget voor de uitvoering. Voor de langere termijn is dit minder zeker en is een voeding van het uitvoeringsbudget voorstelbaar. In het 1e kwartaal van 2023 zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd.	●			
De mogelijkheden onderzoeken voor extra laadpalen op belangrijke plekken met veel bezoekers en die ook realiseren.	De eerste laadpalen op aanvraag zijn geplaatst. Daarnaast zetten we in op 'strategische' laadpalen. Binnen de huidige concessie is ruimte voor het laten plaatsen van 'strategische' laadpalen. Te denken valt daarbij aan locaties bij dorpshuizen of sportcomplexen.			●	
Met het binnenstadmanagement in Franeker bekijken of de bevoorrading slimmer kan worden georganiseerd, zodat de verkeersdrukke afneemt.	Op dit moment speelt de actualisatie van het supermarktbeleid en de binnenstadvisie. Vanuit dat traject zullen naar verwachting ook acties ontstaan gericht op het (beter) functioneren van de binnenstad. De uitkomsten hiervan worden afgewacht waarna we dit punt integraal oppakken.			●	

1.

Ondernemers krijgen ruimte en kansen voor duurzame ontwikkeling, waar mogelijk met maatwerk.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Huidige en nieuwe ondernemers via een Ondernemersloket ondersteunen bij het zoeken naar subsidies en mogelijkheden om te verduurzamen en te innoveren.	Momenteel wordt binnen de structuur van de huidige website gekeken of voor zowel ondernemers als voor duurzaamheid een goed uitgewerkt loket mogelijk is waarbij o.a. alle relevante informatie voor ondernemers rond dit thema terug is te vinden.		€		
In het vestigingsbeleid rekening houden met de impact op de omgeving: de aard en de schaal van de onderneming moet inpasbaar zijn. Nijverheid in de kernen is welkom.	Bij deze ambitie sluiten we aan bij de regionale afspraken met Harlingen en Leeuwarden over de bedrijventerreinen. In Waadhoeke zullen grotere bedrijven zich concentreren in Franeker (max. 2 hectare). Op andere locaties gaat het vooral om maatwerk waarbij rekening wordt gehouden met de schaal van het bedrijf en de aard van de omgeving. Voor Kie 2 in Franeker zal in 2022 worden gestart met de bestemmingsplanprocedure. Bij een gunstig verloop van de procedure kunnen de werkzaamheden medio 2023 worden gestart.				
De visie op de binnenstad heroverwegen.	Er is voor de actualisatie van het supermarktbeleid en de binnenstadsvisie krediet beschikbaar gesteld. Inmiddels is gestart met dit proces. Dit proces loopt door tot eind 2022.				
Samenwerken in de regio, met name in Noordwest-Friesland, is belangrijk. Het programma 'Ontwikkelperspectief' wordt verder uitgewerkt.	Het programma Ontwikkelperspectief zetten we door op de koers zoals ingezet vanuit het vorige college. Halverwege de collegeperiode evalueren we het programma en bepalen we opnieuw de koers.	€			
Het huidige inkoop- en aanbestedingsbeleid onder de loep nemen, met aandacht voor duurzaamheid, lokale werkgelegenheid en de werving van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.	We actualiseren het huidige beleid en hebben meer aandacht voor duurzaamheid, lokale werkgelegenheid en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.				
Extra bedrijvigheid in de agrarische sector mogelijk maken, bijvoorbeeld kamperen bij de boer. Zulke kleinschalige initiatieven zijn ook goed voor de leefbaarheid op het platteland en voor het toerisme.	Vanuit het vastgesteld beleid (nota Toerisme) wordt vanuit een houding 'ja mits' naar dergelijke initiatieven gekeken. Het is immers juist deze kleinschaligheid die past bij het karakter van ons gebied. Bij de behandeling van dit soort initiatieven is er aandacht voor de impact op de directe omgeving waaronder een goede landschappelijk inpassing.				

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Inzetten op minder regels.	Regels moeten een bepaald doel dienen. Het is altijd van belang om scherp te blijven kijken naar het nut en noodzaak van regels bij het maken van nieuw beleid. Dit kan ook betekenen dat soms afscheid genomen kan worden van regels. Dit sluit goed aan bij de ambities vanuit de Omgevingswet. Het proces voor de omgevingsvisie is gestart. Ook wordt al gewerkt aan het maken van het omgevingsplan. Onderdeel van dergelijke processen vormt een discussie over wat we belangrijk vinden, welke doelen behaald moeten worden en welke regels daar bij horen.				●
Streven naar een snelle en doelmatige dienstverlening aan ondernemers.	De accountmanagers economische zaken zijn vaak het eerste aanspreekpunt voor ondernemers en kunnen worden ingezet als ondernemers moeite hebben om de weg te vinden binnen de gemeente. De accountmanagers zetten met diverse acties in op relatiebeheer en het verbeteren van het ondernemersklimaat. Voorbeelden zijn: netwerkbijeenkomsten, bedrijfsbezoeken, uitbouwen informatie website, nieuwsbrieven, programma voor startende ondernemers maar ook een programma voor ondernemers bezig met heroriëntatie. Wanneer straks de omgevingswet van kracht is, zullen zij een centrale rol spelen in de ondersteuning aan de voorkant bij initiatieven van de ondernemers aan de intaketafel/initiatieventafel. Daarnaast werken we aan de realisatie van een digitaal ondernemersloket.	●			

Arbeidsmarkt

3. Libje & wurkje

1.

Een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door te investeren in mensen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen naar vermogen, met als uitgangspunt: zoveel mogelijk aan het werk, maar met oog voor de menselijke maat.	We werken aan de doorontwikkeling van het leer- werk bedrijf. Zinvol werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We gaan uit van de mogelijkheden en kracht van inwoners en zoeken passend werk.			€	
Beweging en doorstroming uit de dagbesteding naar een werktraject stimuleren, bijvoorbeeld via 'Wurkjouwer'.	We onderzoeken samenwerking tussen Wurkjouwer en Waadhoeke. De eerste zinnen kunnen dus weg.			€	
Het budget en de wijze van financiering mogen geen obstakel zijn voor een passende werkplek.	Dit uitgangspunt wordt meegenomen bij bovengenoemde doorontwikkeling en onderzoek.				
Als gemeentelijke organisatie zelf het goede voorbeeld geven door meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.	De gemeentelijke organisatie blijft gebruik maken van Empatec en Pastiel.	●			
Het leerwerkbedrijf zo inrichten dat meer mensen met een beperking of met een afstand tot de arbeidsmarkt aan duurzaam werk worden geholpen.	We werken aan de doorontwikkeling van het leerwerkbedrijf. Zinvol werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We gaan uit van de mogelijkheden en kracht van inwoners en zoeken passend werk.			€	
Inzetten op het O3-concept: samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers.	We continueren de samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers. We verstrekken de O3-subsidie en we onderzoeken of we de O3 samenwerking ook voor andere doelgroepen kunnen inzetten.	●			
Mogelijk maken dat arbeidsmigranten die hier kortdurend zijn, zoveel mogelijk op bedrijfsterreinen verblijven.	We actualiseren het arbeidsmigrantenbeleid. Hierin betrekken we de huisvesting van arbeidsmigranten.			€	

Wurkje oan 'e takomst

Duurzaam
is hét
sleutelwoord
voor de
toekomst

Onderwijs

4. Werkje oan 'e takomst

1.

Kwalitatief goede, duurzame en toekomstbestendige scholen en schoolgebouwen (gezien het aantal leerlingen en de komst van integrale kindcentra).

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Het beheerplan scholen actualiseren op thema's als duurzaamheid en luchtkwaliteit/ ventilatie.	We actualiseren het Integraal Onderwijshuisvestingsplan en betrekken de genoemde thema's bij het plan, inclusief een herijking van de benodigde financiële middelen. Het Rijk stelt opnieuw middelen ter beschikking om ventilatie op scholen te onderzoeken en eventueel te realiseren. We sluiten aan bij de landelijke ontwikkelingen/Rijksprogramma.				€
Bij nieuw- of verbouw de samenwerking tussen onderwijs, zorg, sport, cultuur en kinderopvang stimuleren.	Dit uitgangspunt wordt opgenomen in de visie op maatschappelijke voorzieningen. Bij incidentele vragen m.b.t. vervanging of vernieuwing van voorzieningen wordt volgens dit uitgangspunt gewerkt.	●			

2.

Samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers (3 O's) om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Inzetten op het O3-concept.	We continueren de samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers. We verstrekken de O3-subsidie en we onderzoeken of we de O3 samenwerking ook voor andere doelgroepen (basisschoolleerlingen, thuiszitters) kunnen inzetten.	●			

1.

Meer woningen om aan de sterk toegenomen behoefte te kunnen voldoen, waarbij de ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en ontwikkelingen als de vergrijzing in acht worden genomen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
De woningbouw versnellen, liefst binnen maar mogelijk ook buiten de huidige bebouwde kom. Daarbij worden de mogelijkheden voor gemeentelijk grondbezit onderzocht. Eind 2022 moet het woningbouwprogramma voor de komende jaren er liggen.	We zetten extra formatie in op dit thema. Zo is na de zomer een 2e adviseur Wonen begonnen en wordt er gezocht naar een extra medewerker ruimtelijke ordening. Invullen van vacatures is in deze arbeidsmarkt echter lastig. Ook adviesbureaus kunnen niet altijd leveren. Eind 2022 zal een actueel woningbouwprogramma voor de komende jaren verschijnen.		●		
Bij nieuwbouwplannen aansluiten bij de lokale behoefte (maatwerk), waarbij aandacht is voor jongeren, starters en ouderen en voor lokale binding, maar ook ruimte voor tijdelijke of bijzondere woonvormen zoals tiny houses en Knarrenhof.	Eind 2022 zal het woningbouwprogramma voor de komende jaren verschijnen. Op hoofdlijnen zullen ook zaken als type woning en huur- en koop worden opgenomen. Hierbij blijven wij het idee van maatwerk hanteren. Samen in gesprek om te kijken wel toevoegingen het meest passend zijn bij de lokale situatie.		●		
Duidelijke prestatieafspraken met de corporaties maken, onder andere over de bouw van extra huurwoningen, lokale binding bij toewijzing, betaalbaarheid, verduurzaming, de positie van starters bij de verkoop van bezit en de mogelijkheid van tijdelijke verhuur van woningen die onderdeel zijn van een herstructureringsproject.	We betrekken dit bij het jaarlijkse proces van prestatieafspraken. Dit is een doorlopend proces en start met het bod van corporaties dat voor 1 juli 2022 moet worden ingediend. Dit is het bod voor 2023 met een doorkijk naar de jaren daarna en vormt het vertrekpunt voor de gesprekken. Onze ambities zullen al in 2022 tijdens de gesprekken worden ingebracht en mogelijk zal dit op onderdelen al zichtbaar zijn in de afspraken voor 2023.			●	
Een starterslening vaststellen voor jongeren t/m 35 jaar, die geldt voor zowel bestaande woningen als voor nieuwbouw en zowel voor jongeren die in de gemeente wonen als voor jongeren 'om ú tens'.	In 2023 worden we deelnemer van SVn en gaan we de starterslening van SVn invoeren. We verkennen daarnaast of we (passend bij de situatie van Waadhoeke) ook andere producten van SVn, zoals de duurzaamheidslening, gaan aanbieden. In de tussentijd brengen we de duurzaamheidslening van het Rijk en Provincie (warmtefonds) beter onder de aandacht. Voor de groep die tussen wal en schip dreigt te vallen (minima met eigen woningbezit) kijken we of vanuit de middelen uit het Nationaal Isolatieprogramma een aanvullend aanbod (bijv. een sociale lening met garantstelling) kan worden gerealiseerd. Hierbij is het van belang om de landelijke ontwikkelingen nauwlettend te volgen.			€	

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Zorgen voor voldoende voeding van het Stads- en dorpsvernieuingsfonds, zodat de gemeente bij herstructurerings- en nieuwbouwprojecten kan investeren in de openbare ruimte.	Zoals bekend zijn veel dorpen en wijken na de vaststelling van de Woonvisie én de maatwerkgesprekken bezig met hun eigen (herstructurerings-) en woningbouwopgave. Ook corporaties investeren continu in de kwaliteit van hun bezit en op diverse locaties zijn lokale/regionale bouwers/ontwikkelaars actief. Dit leidt tot veel ideeën, die mogelijk kunnen leiden tot woningbouwplannen. Niet al deze ontwikkeling zijn financieel rendabel. Voor de meeste van deze initiatieven wordt bijv. gekeken naar de gemeente als het aankomt op de benodigde investeringen in het groen en grijs alsmede een bijdrage in eventuele sloop- en saneringskosten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een vrijkomende schoollocatie waarvan de herontwikkeling vaak niet rendabel is. Daarom zetten we in op voldoende voeding van het S&D fonds.			€	
De zichtbaarheid vergroten door actiever over actuele projecten te communiceren.	Het actuele woningbouwprogramma vormt de basis voor het actiever communiceren rond het thema Wonen op de gemeentelijke website. We hebben de ambitie om hier in 2023 stappen in te zetten.			●	
De mogelijkheden voor circulaire woningbouw voor een periode van tien tot vijftien jaar onderzoeken: tijdelijke woningen die duurzaam en natuurinclusief worden gebouwd.	De diverse ontwikkelingen (huisvesting aandachtsgroepen waaronder bijvoorbeeld de stroom vluchtelingen, vraagstuk huisvesting arbeidsmigranten maar ook de voorspelde ontwikkeling van de lokale bevolking) maken dat een dergelijk type woningaanbod zeker kan bijdragen aan de actuele opgaven. Inmiddels zijn er beproefde concepten die mogelijk ook in Waadhoeke kunnen worden toegepast. We gaan een projectvoorstel ontwikkelen om dit te beproeven.			●	
De mogelijkheid onderzoeken om nieuw te bouwen op gemeentegrond, waarbij deze grond in erfpacht wordt uitgegeven aan de eigenaren.	Bij de uitwerking van de starterslening wordt ook de vraag betrokken of dit instrument aanvullend kan worden ingezet.			●	
In navolging van de landelijke ontwikkelingen bekijken of het instellen van een verordening voor een zelfbewoningsplicht mogelijk is.	De nadruk ligt in eerste instantie op het vergroten van het aanbod en het vergroten van de kansen van starters op de woningmarkt. Eind 2023 gaan we na hoe de woningmarkt zich ontwikkelt en dan bepalen we of er voldoende noodzaak is om een verordening voor zelfbewoningsplicht in te voeren				●

Duurzaamheid

4. Wurfje oan 'e takomst

1.

In 2040 energie-neutraal zijn, dat wil zeggen dat we alle energie dan uit een duurzame bron halen.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Het energielandschap verder onderzoeken met de intentie om hier zo snel mogelijk mee aan de slag te gaan.	Het plan van aanpak Energielandschap is in de raad van 7 juli jl. vastgesteld. Na vaststelling starten we de onderzoeken op de verschillende deelgebieden. We streven er naar om in de eerste helft van 2023 het onderzoek naar de haalbaarheid en de raad voor de zomer van 2023 over de uitkomsten te adviseren.			●	
Inwoners en bedrijven helpen bij de energietransitie: inwoners die hun woning willen verduurzamen kunnen onafhankelijk maatwerkadvies krijgen, mkb'ers kunnen een beroep doen op een bedrijfsenergiecoach voor begeleiding bij het verduurzamen van hun bedrijf.	Energiecoach: We willen meer energiecoaches inzetten om inwoners te helpen bij het verlagen van hun energieverbruik en energiearmoede tegen te gaan. Vanuit een combinatie van eigen en landelijke (SPUK) middelen bouwen het bestaande aanbod uit en bieden dit aan t/m 2025. Maatwerkadvies: Voor huiseigenaren die hun woning willen verduurzamen bieden we onafhankelijke maatwerkadviezen aan. We streven naar 900 maatwerkadviezen in de komende coalitieperiode. Bedrijven: midden- en kleinbedrijf kunnen een beroep doen op ondersteuning bij verduurzaming van hun bedrijf. Dit stopt niet bij het uitbrengen van een advies maar gaat ook om ruimte bij de invoering van maatregelen bijvoorbeeld in de vorm van een bedrijfsenergiecoach. Hiervoor wordt een uitvoeringsplan opgesteld. We blijven in gesprek met lokale energiecoöperaties en bieden waar mogelijk ondersteuning.			€	
Een integraal plan opstellen voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed (scholen, sportaccommodaties, cultuur- en zorggebouwen).	We actualiseren het beheerplan voor ons (maatschappelijk) vastgoed. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor verduurzaming.		€		
Inwoners de mogelijkheid bieden om gebruik te maken van de financiële regelingen van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).	We zetten nu eerst in op de starterslening. Daarnaast brengen we de duurzaamheidslening van het Rijk en Provincie (warmtefonds) beter onder de aandacht. Voor de groep die tussen wal en schip dreigt te vallen (minima met eigen woningbezit) gaan we verkennen of vanuit de middelen uit het Nationaal Isolatieprogramma een aanvullend aanbod (bijv. een sociale lening met garantstelling) kan worden gerealiseerd.		●		

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Als gemeente zelf het goede voorbeeld geven door: 1. In de meerjarige onderhoudsplannen van gemeentelijke gebouwen investeringen op te nemen voor verduurzaming van het vastgoed; 2. Materieel dat aan vervanging toe is zoveel mogelijk te vervangen door een duurzaam (elektrisch) alternatief; 3. Een (digitaal) loket in te richten waar inwoners terecht kunnen met al hun vragen over duurzaam (ver)bouwen, energie besparen, energie opwekken en financieringsmogelijkheden; 4. Waar mogelijk verduurzaming ook als vereiste opnemen bij vergunningen, subsidies, inkoop en aanbestedingen; 5. Klimaatadaptatie integraal onderdeel maken van het gemeentelijk beleid.	1. We actualiseren het beheerplan van de gemeentelijke gebouwen. De (extra) kosten voor duurzaamheid in de MJOP's moet opnieuw worden berekend. 2. We vervangen waar mogelijk het materiaal voor een duurzaam alternatief. Voor de tractie komt in 2022 een voorstel (laden en materieel) voor ophogen van middelen. 3. Momenteel werken we aan de samenvoeging van diverse kanalen naar één webomgeving. Er is incidenteel geld beschikbaar voor de ontwikkeling. Structureel is er budget nodig voor hosting, onderhoud en bijhouden van het loket. 4. We betrekken dit punt bij de actualisatie van beleid. 5. Het belang van een adaptieve leefomgeving is vast onderdeel van nieuwbouwontwikkeling en bij herstructureringen. En is opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan.		●		

Landschap

4. Wurfje oan 'e takomst

1.

Landschap, natuur en landbouw versterken elkaar duurzaam, zodat we kunnen blijven genieten van een gezond en divers landschap.

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Meer aandacht besteden aan ecologisch bembbeheer, waarbij wel rekening wordt gehouden met de verkeersveiligheid. Het maaibeeld is gericht op het beschermen en versterken van flora en fauna.	We vertalen dit uitgangspunt in het Beheerplan Openbaar Groen. Dit plan wordt in 2022 voorgelegd.		€		
Onderzoeken hoe we kunnen bijdragen aan de bossenstrategie uit het Klimaat-akkoord door meer 'verticaal' groen en meer biodiversiteit te realiseren, passend bij het landschap van Waadhoeke.	Het revitaliseren en kwalitatief opwaarderen van bossen is onderdeel van het Beheerplan Openbaar Groen. Het is niet mogelijk om overal bossen en bomen te planten. Eind dit jaar wordt de beheerplan groen aan de raad voorgelegd met een kostenspecificatie.		●		
Voor iedere baby die geboren wordt een boom planten.	Bij elke aangifte van geboorte ontvangen de ouders een zaailing die ze kunnen planten. Eventueel is het mogelijk de boom te doneren aan de gemeente, die hem vervolgens plant.		●		
Initiatieven ondersteunen die de natuur, het landschap en de biodiversiteit versterken, zoals het initiatief van het Agrarisch Collectief Waadrâne.	Wij staan positief tegenover dergelijk initiatieven en zijn (net als bij het Agrarisch Collectief Waadrâne) bereid om hier incidenteel aan bij te dragen. Hiervoor kan dan een beroep worden gedaan op de bestemmingsreserve Ontwikkelfonds.	●			
Lokale initiatieven om een dorp of wijk te vergroenen kunnen een beroep doen op het Dorpen- en wijkenfonds of op een speciale subsidieregeling.	We evalueren het dorpen- en wijkenfonds. De evaluatiepunten vertalen we in spelregels voor het dorpen- en wijkenfonds. Ook dit punt zullen we betrekken bij de herijking van het fonds.		●	●	
Natuur- en milieueducatie structureel aanbieden op scholen om bewustwording bij kinderen en ouders te vergroten. Als de pilot succesvol is, zal dit onderdeel worden van het onderwijsbeleid.	De pilot loopt tot en met schooljaar 22/23. In 2023 wordt de pilot geëvalueerd. Daarna zal een voorstel worden uitgewerkt voor het vervolg. Vooruitlopend op de evaluatie stelt het college voor om hiervoor nu reeds structureel middelen beschikbaar te stellen.			€	
De samenwerking met de agrarische sector versterken.	De agrarische sector is een belangrijke economische factor in onze gemeente. Daarnaast heeft zij als eigenaar en gebruiker van het buitengebied een grote invloed op de ontwikkeling van het landschap. In verbinding staan met deze sector is daarom van belang, ook vanwege de landbouwtransitie opgaven waar de sector mee te maken heeft. We stellen voor om vanaf 2023 een adviseur landbouw in te zetten om goed in verbinding te blijven.			€	

Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting	in uitvoering	2022	2023	2024 >
Eisen stellen aan de landschappelijke inpassing van bedrijven en bedrijfsterrainen.	We betrekken dit punt bij nieuwe planvorming en de daarbij behorende vergunningverlening. Hierbij moet aandacht zijn voor een goede borging en daarmee handhaafbaarheid van de gemaakte afspraken.	●			
Niet meewerken aan de vestiging van grootschalige databedrijven en distributiecentra.	Vanuit deze ambities is het helder hoe de gemeente om moet gaan met eventuele nieuwe initiatieven/verzoeken. Vanuit de afspraken over bedrijventerreinen wordt in Waadhoeke vooral ruimte geboden voor bedrijven tot max. 2 hectare. Grootschaliger ontwikkelingen zijn in principe niet mogelijk. Ook landelijk speelt dit: In het regeerakkoord staat dat het kabinet regie gaat nemen over de vestiging van hyperscale datacenters. Op dit moment is er sprake van een voorbereidingsbesluit. Door dit voorbereidingsbesluit kunnen bouwaanvragen voor hyperscale datacenters die na de inwerkingtreding van dit voorbereidingsbesluit worden ingediend, niet worden ingewilligd. De duur van dit besluit is 9 maanden. Binnen die periode zal het kabinet met duidelijkheid komen, wat vermoedelijk gaat leiden tot instructieregels voor decentrale overheden. Dit laat onverlet dat iedere gemeente zelf de vrijheid heeft om ervoor te kiezen niet aan dergelijke verzoeken mee te werken, ook als het Rijk straks weer eventuele mogelijkheden biedt.	●			

